

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

229. An si vir expellat vxorem à domo, negans necessaria alimenta, & ex
hoc illa fornicetur, sit viro concedendum diuortium? Et quid si vir ea
intentione vxorem repulisset, alimentisque priuasset, vt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](#)

Tractatus Sextus

474

tio ipsius est, quia per illam pollutionem inter crura cum alio vito ab vxore habitam, frangitur fides promissa, & maritus illius maximè in honoratur, & matrimonium ipsum manet læsum. Sed contrarium est, tenendum cum Perez, Palao, & aliis vbi supra, quibus adde Villalobos, in Summa tom. tr. 15. difficult. 1.n. 15.

R E S O L . C C X X I X .

An si vir expellat vxorem à domo negans necessaria alimenta, & ex hoc illa fornicetur, si viro concedendum diuortium?
Et quid, si vir ea intentione vxorem repulisset, alienumque priusset, ut necessitate compulsa adulterium committeret?
Et an si uxor mei graui cadentem in virum constantem fornicetur, talis fornicatio sit causa diuorii, & per illam à marito separari debet? Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Rcl. 38.

S. 1. *N*egatiuum sententiam probat Sanch. lib. 10. disp. 5. n. 6. sed more suo contra illum insurgit Texeda in *Theol. mor. 10. 2. lib. 4. tr. 1. contr. 13. n. 23.* & probat suam sententiam sic assertens. Primo quia maritus iniuste repellens vxorem à domo sua, priuans eam alimentis, & necessariis ad vitam transigendam, maiorem causam confert adulterandi, quam si solum adulterij consensu illud non prohiberet: sed quando maritus seit adulteriu vxoris, & non prohiberet, nō debet ei perenti diuortium concedi: ergo neque quando ipsa adulterium cōmisit repulsa iniuste à marito, priuata necessariis ad viētum, & vestitum. Secundo, quia atenta sceminarum fragilitate, & inconsistātia, vxor à viro iniuste repulsa, destitutaque remedio inueniendi viētum, & vestitum, est in evidēti periculo fornicandi, cuius tamē est causa maritus; ergo amittit ius petendi diuortium. Tertiō, quia maritus expellens vxorem iniuste à domo sua, negans ei necessaria ad vitam agendam, peccat mortaliter, vt tenentur concedere moderni: ergo non est innocens, sed nocens, & iniustus. Tunc sic argumentor: sed diuortium nō conceditur nisi in favore innocentis, in penā tamen nocentis: ergo, &c. Accedit etiam, quod maritus officiēns vxorem à domo iniuste, si ipsa ob id fornicata fuerit, censem fornicationem vxoris consentire, atque ita pena lenonis debet puniri, & non vxor. Accedit etiam ad confirmandam nostram doctrinam contra p̄fatos modernos, quod illa habetur expressa in *c. disceotione, de eo qui cogn. consangu.* eius verba sunt. Vir prius cogatur redire ad ipsam, & maritali eam affectione tractare, cum adulterium ei non possit obiciere, qui eam adulterandam tradidit, p̄fertim inuitam. Ex quibus verbis sic potest argumentum formari contra p̄fatos moderatos: Maritus iniuste repellens vxorem à domo sua eam adulterandam tradit, cum sic sit remedio destituta, & alias non spēnenda: ergo si fuerit cum alio fornicata, talis fornicationis causa per se fuit maritus.

2. Verū ab opinione Sanchez puto non esse recedendum: dicendum est igitur ex eo, quod maritus causam remotam vxori dederit adulterium committendi, negando inquam debiti, non suppeditando alimēta, atque eam ē domo, & ex sua cohabitatione expellendo; nō censem adulterio consentire, neque à diuortio faciendo impeditur, ut colligitur ex *c. significati de diuortio.* Et ibi Gloss. verbo materia. Neque enim mulierad fornicandum villa ratione adduci debebat: cap. Itane 32. q. 4. Neque ignoscendū est (vt inquit Vlpianus *leg. palam n. 24. ff. de ritu nuptiar.* Et *Glos. c. ex litteris, de diuortio*) ei, qui obtenta paupertatis turpissimam vitam agit. Et ita sententiam Sanchez contra Texedam tenet Palau, t. 5. disp. 3. punct.

6. §. 1. n. 2. Hurtadus de Mari. disp. 21. difficult. 3. n. 12. Gutierrez de Mari. c. 129. n. 8. Coninch de Sacram. disp. 35. dub. 1. in fine, Basilius Poncius de mari. lib. 9. c. 17. n. 7. & alij. Quod tamen intelligendum putam, nī vir ea intentione vxorem repulles, alimēta p̄miasset, ut necessitate compulsa adulterium committeret; quia co casu adulterium vxoris marito est voluntarium; perindeque est, ac si adulterio conniveret.

3. Sed si quereras hic, an si vxor metu graui cedenti in constantem virum fornicetur, talis fornicatio sit causa diuorii, & per illam à marito separari debet? Et negatiū responder Abbas conf. 3. n. 1. doc. Arniilla. num. 5. Tabena 9. 1. n. 3. Graffis. 2. ap. decif. lib. 1. cap. 12. n. 7. 2. cōf. 2. & inclinat Gregor. Lopz. leg. 7. verb. Pot fuerat tit. 9. part. 4. Et probabile censem Sanch. lib. 10. diff. 5. n. 13. quia non ex malitia, & do lo, quod videatur requisitum iuxta l. penit. ff. ad leg. l. u. de adulst. commissum est: & fuit August. in c. proposito 32. queſ. 5. excusans Lucretiam ab adulterij crimine, non quadam culpam, sed quadam penam, eo quod metu coacta est. Sed huius opinioni non assentior. Dico igitur, illam vxoris fornicationem cōf. sufficientissimam diuorii causam, posseque maritum illam sceminarum iure optimo à se repellere tangam adulteram, quia metus ille, quantumvis graui, non excusat sceminarum illam à culpa mortali, cum tentatur potius pati mortem, quam fornicationem libere ergo nec à penis adulterij debitis. Et ita tene, Coninch disp. 35. dub. 2. n. 10. Sanch. vbi supra, n. 1. Henriquez lib. 1. cap. 17. n. 3.

R E S O L . C C X X .

An ex parte feminæ tactus impudicit, & polluit indecet in statu causam diuorii?
Et inferatur, an concubitus cum feminâ marito p̄beat causam ad celebrandum diuortium? Ex part. 11. tr. 5. & Misc. 5. Rcl. 46.

S. 1. *A*ffirmatiuum sententiam tener Dicallus de Sacram. som. 3. tr. 10. disp. 10. dub. 1. n. 11. pr̄fice assertens. In primis distinguendum inter virum, & vxorem spectata communū hominum estimacionem, quia licet concederemus nō posse vxorm separari à viro talibus impudicis tactibus indulgere cum alia persona, non videtur aqua conditio vice veritate, neque enim tam turpe, & indecorum est vxori, quod viripius talis communiteret cum alia persona quod est turpe marito, & ignoriniosum, quod tales tactus impudicos admiserit vxor cum alio vito, nec censem aequivalens compensatio in sola negatione similiū tactuum, maximē cum vix tales tactus negari possint, si negari non potest solutio debitis, ad quam solutionem ij. tactus exculari non possint; immo debet esse possunt eas, quo potenter necessarij ad conjugalem copulam debitā. Præterea, quantū coniuges sunt aliorum, & nobilioris dignitatis, tantū plus censes inimicaria in similibus tactibus admisisse, ex parte vxoris cū alio, nec tamē in cōmuni existimatione tanto plus erescit ex parte viri, cū videamus Principes non Illustrissimos tantum, & Excellentissimos, sed Serenissimos viros indulgere ciuismodi levitatis, & impudicis jocis, & tactibus. Imo aliquando id ipsum audere spectante vxori, nec censem tunc nimis ignominiosū vxori hoc videnti, & parentiū tamē econtra si faceret id vxor, initia esset grauissima comparatione viri, idque adhuc amplius creceret, si cum viri aliquo famulo, aut mancino. Quis ergo dicat maritū in eo cauſa tantum profite in doloris, & iniuriae compensationē similes aliquos tides